

آیت الله
میرزا طفیل علی
مجتهد تبریزی حفظہ اللہ

وفات: ۱۴۶۶ قمری

اساتید: سیدعلی طباطبائی

شاعران: سید حسین کوهکمری

تأثیرات: اوثق الوسائل فی شرح ریاض المسائل، تفسیر کبیرتارا وسط قرآن، کتاب الرکا، الروضه و ...

ولادت و نیاکان

میرزا طفیل علی مجتهد تبریزی فرزند ارشد میرزا حمد، یکی از عالمان و فقهای بزرگ و مفسران نامور در قرن سیزدهم هجری قمری، عالمی جلیل القدر، ادب، شاعر، صاحب تأثیرات و دارای قلمی توانا بود. از تاریخ تولد و اولی اطاعتی در دست نیست. پدرش میرزا حمد، از مراجع تقیید تبریز و فردی ادبی بود و از زرگان و فقهیانی چون وحید بهبهانی، سید محمدی بحرالعلوم، شیخ جعفر کاشف الغطاء و سید جواد عاملی اجازه روایی داشت. میرزا حمد دارای فرزندانی به نامهای میرزا محمد مجعف، میرزا محمد باقی، میرزا جواد آقا، میرزا رضا و میرزا طفیل علی همکی از علمای بر جسته و ائمه جماعت تبریز بودند. میرزا حمد در سال ۱۲۶۵ قمری در تبریز وفات یافت و پیکرنش در نجف شرف به خاک سپرده شد. کتاب منهج الرشد فی شرح الارشاد از جمله تالیفات وی میباشد.

جد میرزا طفیل علی (که همان خود اوست)، در اواخر عهد زندیه از کارگاران و نزدیکان دربار محسوب می شد و مادرش از سادات عالی اصفهان بود. برادران وی همکی از عظام دینی تبریز و دارای اعتبار و نفوذ و صاحب تأثیرات از زندگان بودند. میرزا طفیل علی مجتهد تبریزی در نزد پدرش و سیدعلی طباطبائی صاحب ریاض و صاحب جواهر و شیخ حسن کاشف الغطاء به کسب علم و دانش پرداخت و مراحل عالیه علمی را پشت سر گذاشت. در اجازه اجتهادی که پدرش در چون پسر رشید و فاضل سعید و ... که زینت علم و فضل و قوای از راسته و در استنباط احکام شرعی به درجه اجتهاد نائل شده است، مجتهدی صاحب قریحه و استعداد... ستوده است.

از نگاه دیگران

علماء امینی رحمۃ اللہ علیہ در کتاب شهاده الفضیله از این خاندان، تحت عنوان «الحمد تبریزی نام بوده و مقام علمی آنان را ستوده است. مدرس تبریزی نیز احوال شخصیتی های برخاسته از این خاندان را زیر عنوان مجتهد باد کرده است و میگوید: میرزا طفیل علی از اکابر علمای طراز اول تبریز میباشد....

دکتر مهدی مجتهدی درباره او می نویسد: امامت جمعه در عصر فتحعلی شاه، به میرزا طفیل علی مدنظر می شد و محققان ادامه میکردند. کمی قبل از مشروطه بیان این ارمنه و مسلمانان چنگهای خونینی اتفاق افتاد و چون بیم آن بود که آن چنگها به تبریز نیز کشیده شده و دولت فرعی نتواند از این امر جلوگیری کند، امام جمعه حمایت از ارامنه تبریز را بر عهده گرفته، از اجرای نقشه آشوب طبلان جلوگیری کرد.

فعایل های علمی

میرزا طفیل علی مجتهد تبریزی در تبریز مجالس درسی و ادبی پاکشوهی داشت: چنان که روزها، طلاق علوم دینی، از درس فقه و اصول ایشان بهره می برند و شبها، شاعران و ادبیات اسلامی ادبی وی. لطفعلی در دارالسلطنه تبریز تاریخ و چرافیا تدریس کرد، به این امور علاوه و فرق داشت. وی علاوه بر فعالیت های علمی به امور اجتماعی نیز توجه داشت و قنات امام جمعه را در تبریز احداث کرد. آیت الله سید حسین کوهکمری معروف به سید حسین ترک از جمله شاگردان اوست.

پرواز ملکوتی

میرزا طفیل علی مجتهد تبریزی به همراه دیگر برادرانش میرزا جعفر و میرزا رضا و پدرش میرزا حمد در بیماری عمومی و واگیر و با که در سال ۱۴۶۶ قمری در تبریز رخ داد، از دنیا رفتند.

منبع: گلشن ابراج، ۱۳، ص ۲۲۱ - ۲۲۲

تئییه و تنظیم: حجت الاسلام محمد تقی ادھم زاد

مراجع عظام و علماء در دیدار نماینده ولی فقیه در سازمان هلال احمر و رئیس این سازمان

در سازمان هلال احمر و رئیس این سازمان